

Onderwerp Vroegsignalering van schulden in Haarlem	
Nummer	2021/243002
Portefeuillehouder	Roduner, F.J.
Programma/beleidsveld	3.3 Schulden
Afdeling	SMSR
Auteur	Beneker M. en Visser C.
Telefoonnummer	023-5114394
Email	mbeneker@haarlem.nl
Kernboodschap	Met deze informatienota wordt u geïnformeerd over een drietal onderwerpen: • Pilot 'Vroeg Eropaf' Haarlem die in 2020 is uitgevoerd. De meest opvallende uitkomst van de pilot is dat 93% van de inwoners die werden gemeld <i>niet</i> bekend waren bij schulddienstverlening en bij het sociaal wijkteam. • Stand van zaken vroegsignalering schulden. Werkafspraken met partners zijn vastgelegd in een Landelijk convenant Vroegsignalering en een lokaal addendum. • Doorontwikkeling vroegsignalering van schulden. Vroegsignalering is inmiddels een vast onderdeel van de reguliere schulddienstverlening in Haarlem, maar er zijn nog stappen te zetten.
Behandelvoorstel voor commissie	Het college stuurt de informatienota ter kennisname naar de commissie Samenleving.
Relevante eerdere besluiten	- Vernieuwd convenant Preventie Huisuitzettingen, (2018/860396) in Besluitenlijst BenW 19 januari 2019. - Voorbereiding nieuwe taak vroegsignalering schulden, (2020/9907) in Besluitenlijst BenW 4 februari 2020. - Integrale beleidsvisie Armoede en Schulden 'In Haarlem meer kans voor financieel kwetsbaren', (2020/935630) vastgesteld in de raadsvergadering van 26 november 2020. - Verordening beslistermijn schuldhulpverlening en aanpassen beleidsregel Schuldhulpverlening, (2020/1045486) in commissie Samenleving 3 december 2020.
Besluit College d.d. 29 juni 2021	1. Het college stelt de informatienota aan de commissie vast. de secretaris, de burgemeester,

1. Inleiding

Vroegsignalering van schulden is het in een zo vroeg mogelijk stadium signaleren en in beeld brengen van mensen met schulden in de vaste lasten om zo vroegtijdige hulpverlening mogelijk te maken. Vroegsignalering van schulden is gericht op het voorkomen van problematische schulden, zodat niet het zware traject van drie jaar reguliere schuldhulpverlening ingezet hoeft te worden.

Om eerder actief te kunnen ingrijpen hebben gemeenten vanaf 1 januari 2021 een extra wettelijke taak vanuit de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) gekregen en dat is het vroegtijdig signaleren van schulden in de vaste lasten. Met deze extra wettelijke taak hebben gemeenten de mogelijkheid om met woningbouwcorporaties, energie- en drinkwaterbedrijven en zorgverzekeraars gegevens over betalingsachterstanden uit te wisselen. Sociaal wijkteam leden mogen ongevraagd op inwoners af wanneer vaste lasten partijen geen contact of afspraken met inwoners kunnen maken over schulden en/of betalingsregelingen. Zij bieden dan directe hulp door het treffen van een betalingsregeling of een andere vorm van hulp.

Haarlem zag al meerwaarde in vroegsignalering lang voordat deze taak een wettelijke basis kreeg. Sinds 2010 zijn er al met de woningbouwcorporaties afspraken over preventie van huisuitzettingen (PHU) waarvoor vanaf 2015 de sociaal wijkteams 'er op af' gaan. Vanaf 2018 neemt de gemeente direct contact op met inwoners bij achterstanden in de premiebetalingen van de gemeentepolis. In 2019 is met de zorgverzekeraars, waterleverancier PWN en lokale woningbouwcorporaties een convenant gesloten als vervolgstap vroegsignalering schulden van alle vaste lasten. In 2020 is de pilot 'Vroeg Eropaf' uitgevoerd.

Volgend op de nieuwe Wgs is een landelijk convenant afgesloten en een aanvullend lokaal addendum. In dit convenant zijn afspraken opgenomen met lokale woningcorporaties en andere 'vaste lasten' partners. De komende tijd wordt vroegsignalering van schulden verder doorontwikkeld.

Een kanttekening bij deze nieuwe extra wettelijke taak is dat er vanuit het Rijk vooralsnog geen structurele middelen meegekomen zijn. Op dit moment zijn de werkzaamheden in te passen binnen de huidige capaciteit. Op termijn is mogelijk meer capaciteit nodig door toename van het aantal signalen, het succes van vroegsignalering en mogelijk de gevolgen van corona.

2. Kernboodschap

Met deze informatienota wordt u geïnformeerd over een drietal onderwerpen:

- Pilot 'Vroeg Eropaf' Haarlem die in 2020 is uitgevoerd.
De meest opvallende uitkomst van de pilot is dat 93% van de inwoners die werden gemeld *niet* bekend waren bij schulddienstverlening en bij het sociaal wijkteam.
- Stand van zaken vroegsignalering schulden.
Werkafspraken met partners zijn vastgelegd in een Landelijk convenant Vroegsignalering en een lokaal addendum.
- Doorontwikkeling vroegsignalering van schulden.

Vroegsignalering is inmiddels een vast onderdeel van de reguliere schulddienstverlening in Haarlem, maar er zijn nog stappen te zetten.

3. Pilot Vroeg Eropaf in Haarlem

Haarlem heeft in 2020 vooruitlopend op de wetswijziging de pilot 'Vroeg Eropaf' uitgevoerd om ervaring met vroegsignalering schulden van *alle* vaste lasten op te doen. Hiervoor is samen met Zandvoort een lokaal convenant gesloten met betrokken partijen ([2020/9907](#)). De pilot is van juni tot en met december 2020 uitgevoerd in wijkteam Noord-Noord. In deze periode gingen leden van het wijkteam ongevraagd op inwoners af wanneer vaste lasten partijen geen contact of afspraken met inwoners konden maken over schulden en/of betalingsregelingen. Zij boden directe hulp door het treffen van een betalingsregeling of een andere vorm van ondersteuning.

De pilot is na afloop geëvalueerd. De meest opvallende uitkomst van de pilot is dat 93% van de inwoners die werden gemeld *niet* bekend waren bij schulddienstverlening en bij het sociaal wijkteam. Dat betekent dat met deze pilot inwoners met financiële problemen bereikt zijn die niet in beeld waren bij de gemeente. Verder viel op dat op één adres vaak twee of meer betalingsachterstanden waren en 30% van de adressen bleek eerder gemeld via 'Vroeg Eropaf'. Meer informatie over de uitkomsten en leerpunten van de pilot is te vinden in bijlage 1.

4. Stand van zaken vroegsignalering schulden

De stand van zaken vroegsignalering schulden is als volgt:

4.1 Werkafspraken met partners vastgelegd in een Landelijk Convenant Vroegsignalering en een lokaal Addendum

Gemeenten hebben 1 januari 2021 een extra wettelijke taak gekregen vanuit de nieuwe Wet gemeentelijke schuldhelpverlening (Wgs) gericht op het vroegtijdig signaleren van schulden in de vaste lasten. Om deze taak goed en met betrokken partners uit te kunnen voeren, is een landelijk convenant¹ afgesloten. Dit convenant is aangevuld met een lokaal addendum.

Het doel van het Landelijk Convenant Vroegsignalering (LCV) is het vergemakkelijken en versnellen van de samenwerking tussen gemeenten en vaste lasten partners. Op 31 maart jl. hebben Haarlem en Zandvoort het LCV ondertekend (bijlage 2). Aansluiting bij het LCV betekent dat Haarlem van verhuurders, zorgverzekeraars, energieleveranciers en waterleverancier PWN maandelijks de betalingsachterstanden ontvangt via een beveiligd portaal.

Het LCV bevat ook een addendum met lokale afspraken met de woningcorporaties (bijlage 3). Dit addendum biedt de mogelijkheid tot uitbreiding met meerdere partners.

Bijlage 4 bevat een overzicht van alle deelnemende partijen in Haarlem.

¹ Het Landelijk Convenant is afgesloten tussen de branchevereniging van schuldhelpverleners de NVVK, de VNG, en de koepels van vaste lasten partners Aedes, Energie Nederland en VEWIN Zorgverzekeraars Nederland.

4.2 Vroegsignalering in de praktijk

De extra wettelijke taak en het afgesloten convenant geven de sociaal wijkteams en budgetcoaches een goede basis en handvatten om vroegsignalering schulden uit te kunnen voeren. Om een beeld te krijgen hoe de sociaal wijkteams en budgetcoaches dit doen, onderstaand een beschrijving van de dagelijkse praktijk.

1. De sociaal wijkteams pakken de huurachterstanden of andere betalingsachterstanden op en gaan ongevraagd op huisbezoek.
2. De budgetcoach Vroeg Eropaf legt een huisbezoek af bij alle adressen waar een combinatie is van twee of meer betalingsachterstanden op één adres als er geen sprake is van een huurachterstand. De budgetcoach gaat ook aan de slag met signalen van inwoners die de afgelopen zes maanden al een keer eerder zijn gemeld via vroegsignalering, de recidieven.
3. Alle overige adressen met een enkelvoudige betalingsachterstand krijgen een brief vanuit de gemeente waarin hen wordt gevraagd contact op te nemen als zij hulp willen bij geldzorgen.

De wijkteamleden of budgetcoach benaderen deze inwoners en doen daarbij een hulpaanbod. Het hulpaanbod varieert van eenvoudige hulpverlening (eenmalig advies of het treffen van een betalingsregeling) tot aan complexe hulpverlening opstellen van een plan van aanpak).

4.3 Evaluatie en monitoring van vroegsignalering in Haarlem

Vroegsignalering is een wettelijke taak en vraagt een investering van gemeente en partners in tijd, capaciteit en geld. Evaluatie is belangrijk om het effect van vroegsignalering te kunnen meten. De afspraken in het LCV en bijbehorend addendum worden twee keer per jaar geëvalueerd. Periodiek wordt gerapporteerd hoeveel inwoners geholpen worden en op langere termijn wordt het effect van vroegsignalering inzichtelijk gemaakt.

In de Programmabegroting bij programma 3.3 Schulden is 'Vroegsignalering' opgenomen met de volgende prestatie en bijbehorende indicator:

- De prestatie 'Betalingsachterstanden van Haarlemmers worden snel verholpen'
- Indicator 'Aantal Haarlemmers geholpen met geldzorgen door 'Vroeg Eropaf'.

Haarlem doet ook mee met de ontwikkeling van een landelijk instrument voor monitoring. Met dit instrument kunnen gegevens van vroegsignalering vergeleken worden met andere gemeenten en op uniforme wijze geregistreerd en verwerkt worden.

5. Doorontwikkeling vroegsignalering van schulden.

Vroegsignalering is inmiddels een vast onderdeel van de reguliere schulddienstverlening in Haarlem geworden. De komende tijd volgt de doorontwikkeling. Dat betekent dat de ervaringen, uitkomsten en leerpunten uit de evaluatie van de pilot worden uitgewerkt. Een gedeelte hiervan is al gerealiseerd, zoals de gemaakte afspraken in convenanten en aanpassingen in het werkproces. Een aantal onderwerpen behoeft aandacht, waaronder de verbetering van systeemkoppelingen en het aanvullen van het communicatiemateriaal. Zo wordt een brief gemaakt voor inwoners die een ongevraagd huisbezoek krijgen en niet thuis zijn.

6. Conclusie

Haarlem werkt al lange tijd met Vroeg Eropaf en sinds 1 januari 2021 is vroegsignalering verankerd in de wet. Haarlem en haar partners hebben hiermee een wettelijke basis om samen aan vroegsignalering te werken. Over deze samenwerking zijn afspraken gemaakt in een landelijk convenant en een lokaal addendum. De nieuwe wet biedt mogelijkheden om inwoners met financiële problemen proactief te benaderen, eerder te bereiken en ondersteuning te bieden. Dit zorgt ervoor dat mensen eerder in beeld komen en eerder geholpen kunnen worden dan wanneer ze zelf aan de bel trekken en de problemen vaak al problematisch zijn geworden. Vroegsignalering is een vast onderdeel van de reguliere schulddienstverlening in Haarlem geworden. De komende tijd wordt vroegsignalering verder doorontwikkeld en worden de uitkomsten vanuit de pilot nader uitgewerkt.

7. Vervolg

Via de P&C cyclus wordt op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen en resultaten met betrekking tot vroegsignalering van schulden.

8. Bijlagen

Bijlage 1: Samenvatting Pilot Vroeg Eropaf

Bijlage 2: Landelijk Convenant Vroegsignalering

Bijlage 3: Haarlem en Zandvoort: Addendum aan het Landelijk Convenant Vroegsignalering

Bijlage 4: Lijst aangesloten partijen in Haarlem